

правопорушення. Таких підхід не можна вважати правильним, адже такі питання мають вирішуватися виключно під час судового розгляду, а завданням стадії підготовчого судового провадження є лише перевірка обвинувального акта на його відповідність ст. 291 КПК України.\

Література:

1. Ухвала Шевченківського районного суду м. Києві від 10.09.2020, справа № 761/9401/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91865187>(дата звернення: 11.10.2021).
2. Ухвала Ленінського районного суду м. Миколаєва від 23.04.2018, справа № 489/1307/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73553517> (дата звернення: 11.10.2021).

РЕФОРМУВАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ КІЛЬКІСНОГО СКЛАДУ СУДДІВ ТА НАУКОВО-КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РАДИ ПРИ КОНСТИТУЦІЙНОМУ СУДІ УКРАЇНИ

Чуб Ю. С.

*студентка 1-го курсу бакалаврату
факультету права та підприємництва*

ТОВ «Харківський університет»

*Науковий керівник: **Крайник Г. С.***

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та

адміністративного права

ТОВ «Харківський університет»

м. Харків, Україна

Конституційне реформування – питання, яке вражає свою повнотою та змістом для дискусій протягом років. Конституційна модернізація можлива як у формі зміни конституційних нормативно-вербальних засад, так й у формі тлумачення конституційних норм, що призводить до підвищення уваги до діяльності Конституційного Суду України [1, с. 22]. Конституційний Суд України (далі – КСУ) – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні, який з 1996 року, тобто початку свого існування, включає в свої обов’язки забезпечення верховенства

Конституції України, здійснення її офіційного тлумачення тощо та діє відповідно до регламенту [2].

Робити висновки, видавати розпорядження, приймати рішення, постанови та ухвали надано компетентним фахівцям КСУ, що діє у складі *18 суддів*, які перебувають на місцях призначення 9 років без права бути призначеним повторно [3]. Серед них один є головуючим, і ще один – суддею-доповідачем. Доцільною є висвітлена в роботі Гергелійника В.О. думка щодо важливості встановлення мінімальної кількості суддів КСУ з наявністю наукового ступеня у галузі юридичних наук. Тобто як мінімум, з 18 суддів – 12 повинні мати науковий ступінь кандидата чи доктора юридичних наук [4, с. 74-75]. На відміну від Савенка М.Д., який не поділяє позицію Гергелійника В.О. [5, с. 98], я підтримую цей погляд, з уточненням щодо кількості – 10 (кількість суддів КСУ, що я пропоную), оскільки така вимога, викликана специфікою здійснюваних функцій, дійсно є необхідною.

Важливо зауважити саме на визначеній кількості призначених суддів, адже дивлячись на інші європейські країни, можна помітити деякі розмежування. Так, у Федеративній Республіці Німеччина (далі – ФРН) Федеральний Конституційний Суд складається з двох сенатів по 8 суддів, які призначаються по половині до кожного Бундесратом та Бундестагом. Тобто всього до складу суду входять *16 суддів*, термін повноважень яких складає 12 років без права переобрання. У Республіці Польща органом, що здійснює конституційне правосуддя, є Конституційний трибунал Республіки Польща, склад якого призначається Сеймом у кількості *15 суддів* зі строком бути уповноваженим на цій посаді 9 років без права переобрання. До складу Конституційного суду Литви з-поміж кандидатів, представлених Президентом Республіки, Спікером Сейму та Головою Верховного Суду, Сеймом призначаються *9 суддів* з терміном повноважень на 9 років. Більш того, кожні три роки склад суду оновлюється на третину [6]. Також слід зазначити про Королівство Іспанія, Конституційний Суд якого складається з *12 суддів*, призначених Королем на 9 років з оновленням третини кожних три роки [7], Словацьку Республіку, в якій Президент за пропозицією Національної ради Словацької Республіки призначає *13 суддів* Конституційного Суду строком на 12 років [8], Чеську Республіку, де *15 суддів* Конституційного Суду призначаються на 10 років Президентом Республіки за згодою Сенату [9] та Російську Федерацію, в якій *11 суддів* Конституційного Суду необмежені певним терміном своїх повноважень, призначаються на посаду Радою Федерації за поданням Президента Російської Федерації [10].

Термін повноважень є доволі тривалим, втім як і в Україні. На цьому питанні наголошував Савенко М.Д., який вважає, що судді повинні призначатися лише на один дев'ятирічний термін з ротацією однієї

третини через кожні три роки для забезпечення стабільної роботи Суду [4, с. 155]. З такою позицією важко погодитись, оскільки риторичним залишається питання чи дійсно така практика призведе до стабільної, системної та злагодженої роботи всього КСУ? На моє переконавання – навряд чи. Щодо кількості складу – різниці є, до того ж суттєва, якщо порівнювати нашу країну з Литвою. Не зрозуміло чому саме кількість у 18 суддів складу КСУ стала визначальною та не розглядається питання щодо її зміни, адже в більшості питань Україна орієнтується на іноземні країни та намагається впроваджувати не тільки свій досвід. Тому, на мою думку, необхідно розглянути питання щодо перегляду кількості складу суддів КСУ, а саме її зменшення до 10 суддів. Очевидно, що найближчою перспективою є істотна економія державних коштів на виплаті заробітної плати суддям в невеличких розмірах. Згідно Декларації про доходи Головатого С.П. – одного із діючих суддів КСУ – станом на вересень 2020 р. його дохід становив 216769 грн на місяць [11]. Якщо припустити, що заробітні плати у всіх суддів однакові, то за рік із Державного бюджету на виплати 18 суддям КСУ виділяється 46822104 грн, не враховуючи доплату до цієї суми, на яку впливають стаж роботи, науковий ступінь, перебування на адміністративній посаді в суді, робота, що передбачає доступ до державної таємниці тощо. На утриманні 10, замість 18 суддів КСУ, держава зекономить як мінімум 20 млн грн щороку з перспективою збільшення цієї суми. Другий критерій, за яким аргументую свою думку – чисельність населення. Згідно вище розглянутих держав, кількість населення станом на листопад 2021 року становить: у Російській Федерації – 146748590 осіб; у ФРН – 83149300 осіб; в Королівстві Іспанії нараховується 46934632 осіб; в Україні – 41732779 осіб; Республіці Польщі – 38313035 осіб; Чеській Республіці – 10652812 осіб; Словаччині – 5449176 осіб; Литві – 2790472 особи [12]. Приблизно такий порядок зберігається й при розгляді кількості суддів КС, окрім України, в якій порівняно з іншими країнами кількість складу суддів значно відрізняється. Третій критерій – кількість ухвал про відмову у відкритті конституційного провадження у справі, зокрема в період з 01.01.2021 по 31.09.2021 р. всього постановлено 148 [13], що свідчить про змогу діяльності Суду у перспективі і в складі 10 членів. Виходячи з пропозиції зменшення кількості складу суддів КСУ, похідною є зміна ст. 10 Закону України «Про КСУ» [3] щодо повноважності Суду у кількості простій більшості.

Науково-консультативна рада КСУ існує з 2018 р., а нині діє у складі 82 членів та регламентується Положенням про Науково-консультативну раду Конституційного Суду України [14]. У самому положенні не зазначена максимальна кількість членів Ради, а тому – є необмеженою. Пропоную доповнити п. 5 Положення про Науково-консультативну раду КСУ, де вказати максимальну кількість членів – 40 осіб, і викласти у такій редакції: «Персональний склад Ради у кількості 40 осіб за поданням

Голови Суду затверджується постановою Суду». Відповідні зміни внести до ч. 1 ст. 30 Закону України «Про КСУ» [3], де виключити додаткових наукових консультантів, посади яких належать до посад патронатної служби, оскільки вже є Науково-консультативна рада КСУ, з числа якої один суддя матиме чотирих наукових консультантів. Тобто вважаю за доцільне впровадити досвід ФРН, де кожний суддя КС має 4 наукових співробітників [15], на відміну від Російської Федерації [16], Королівства Іспанія [17], Республіки Польща [18], Чеської Республіки [19], Словацької Республіки [20] та Литви [21], де Науково-консультативні ради при КС відсутні.

На сьогоднішній день, в п. 23 Положення згідно з яким статус члена Ради припиняється у разі подання ним особистої заяви або за рішенням Суду [14], не враховано по-перше, смерть особи. І хоча на перший погляд є очевидним те, що у зв'язку зі смертю будь-які повноваження особи припиняються, однак все ж не взято до уваги і юридично не закріплено. По-друге, бути членом Науково-консультативної ради КСУ – мати безпосереднє відношення до органу, що підтримує порядок у сфері конституційної юрисдикції. Тому вчинення кримінального правопорушення, тим більше умисного, не тільки викликає недовіру, а й ставить під сумнів всю діяльність цієї особи. На підставі цього вважаю за доцільне додати в п. 23 положення про Науково-консультативну раду КСУ ще два критерії (смерть особи та вчинення умисного кримінального правопорушення) щодо припинення статусу її члена.

Виходячи з вищевикладеного вважаю за доцільне: 1) зменшити кількість складу суддів КСУ до 10 (внести зміни в ст. 9 Закону України «Про КСУ», ст. 148 Конституції України), що дасть змогу заощадити Державний бюджет України, внаслідок зменшення виплат заробітної плати та 2) встановити максимум у кількості 40 членів Науково-консультативної ради КСУ (доповнити п. 5 положення про Науково-консультативну раду КСУ, а також ст. 41 Закону України «Про КСУ»); 3) доповнити п. 23 Положення про Науково-консультативну раду КСУ щодо припинення статусу члена Ради, і викласти в такій редакції: «статус члена Ради припиняється у разі подання ним особистої заяви, за рішенням Суду, набранням законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення умисного кримінального правопорушення або у зв'язку зі смертю»; 4) визначити, що вказані зміни набирають чинності: з моменту припинення повноважень вісьмома судьями КСУ (зазначені пропозиції 1-2) та з моменту офіційного оприлюднення змін.

Література:

1. Орзіх М.П. Конституційна модернізація та реформування в Україні. *Наукові праці НУ ОЮА*. Т. 9. 2010. С. 21–31.
2. Регламент Конституційного Суду України від 22 лютого 2018 р. № 1-пс/2018. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/reglament_2.pdf.

3. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2136-19>.
4. Гергелійник В. О. Правові проблеми становлення та функціонування конституційної юстиції в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Київ, 2000. 203 с.
5. Савенко М.Д. Правовий статус Конституційного Суду України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Харків, 2001. 189 с.
6. Порядок призначення суддів конституційних судів ФРН, Литви та Польщі. URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29245.pdf>.
7. Конституція Королівства Іспанія від 29 грудня 1978 р. URL: <https://www.senado.es/web/conocersenado/normas/constitucion/detalleconstitucioncompleta/index.html#t9>.
8. Конституція Словацької Республіки від 1 вересня 1992 р. URL: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1992-460>.
9. Конституція Чеської Республіки від 16 грудня 1992 р. URL: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.
10. Про Конституційний Суд Російської Федерації: Федеральний конституційний закон від 21 липня 1994 р. № 1-ФКЗ. URL: <http://www.ksrf.ru/ru/Info/LegalBases/FCL/Pages/default.aspx>.
11. Декларація про доходи судді Конституційного Суду України С.П. Головатого. URL: https://declarations.com.ua/declaration/nacr_2e7c2325-488b-45d8-8d5e-4c277231ea18.
12. Чисельність населення країн. URL: <https://population-hub.com/ua/population-of-earth.html>.
13. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/>.
14. Положення про Науково-консультативну раду Конституційного Суду України від 3 грудня 2018 року № 38-п/2018. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka/polozhennya-pro-naukovo-konsultatyvnu-radu-konstytucijnogo-sudu-ukrayiny>.
15. Офіційний сайт Конституційного Суду Федеративної Республіки Німеччина. URL: https://www.bundesverfassungsgericht.de/DE/Homepage/homepage_node.html.
16. Офіційний сайт Конституційного Суду Російської Федерації. URL: <http://www.ksrf.ru/ru/Pages/default.aspx>.
17. Офіційний сайт Конституційного Суду Королівства Іспанія. URL: <https://www.tribunalconstitucional.es/en/Paginas/default.aspx>.
18. Офіційний сайт Конституційного Трибуналу Республіки Польща. URL: <https://trybunal.gov.pl/>.
19. Офіційний сайт Конституційного Суду Чеської Республіки. URL: <https://www.usoud.cz/>.

20. Офіційний сайт Конституційного Суду Словацької Республіки.
URL: <https://www.ustavnysud.sk/aktualne-informacie>.
21. Офіційний сайт Конституційного Суду Литви.
URL: <https://www.lrkt.lt/lt>.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Шевчук Л. М.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

Волинського національного університету імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

Правовою основою для формування незалежною Україною євроінтеграційного вектору її розвитку стали положення Декларації про державний суверенітет України від 16.07.1990, у якій було проголошено, що «Українська РСР виступає рівноправним учасником міжнародного спілкування, ... безпосередньо бере участь у загальноєвропейському процесі та європейських структурах» [1]. В подальшому прийнята вітчизняна нормативно-правова база однозначно засвідчила обрання державою курсу на європейську інтеграцію як стратегічну мету її розвитку. Серед ключових документів, у яких фіксувався європейський вибір України, слід назвати такі: постанова Верховної Ради України від 02.07.1993 «Про основні напрями зовнішньої політики України» [2]; Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу, затверджена Указом Президента України від 11.06.1998 № 615/98 [3]; Програма інтеграції України до Європейського Союзу, схвалена Указом Президента України від 14.09.2000 № 1072/2000 [4]; Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07.2010 № 2411-VI [5]; постанова Верховної Ради України «Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі» від 13.03.2014 № 874-VII [6] та ін. Нині ж підтвердження європейської ідентичності Українського народу і незворотність європейського курсу України [7] задекларовані в преамбулі Конституції України – Основного Закону держави.

Знаковою подією в напрямі активізації євроінтеграційних прагнень нашої країни, спільного ефективного економічного співробітництва стало підписання 21.03.2014 політичної та 27.06.2014 економічної частин Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським